

lag
L
merl ez
kladós!
nagyváradi
szigornan
rint.
ENZ Cluj
1-18.

lom.
..... 300
..... 100
..... 140
..... 100
..... 320
..... 140
monda-
..... 400
monda-
..... 400
..... 180
n 180
tektív 160
..... 240
..... 180
..... 200
..... 160
adása 80
..... 20
..... 20
tályában.

rág,
ruhák

No 14.

man
amigyára
26.

legolcsóbb

éseket
nagy árked-
mindenkinek

esnélküli

AL"

ló por
szég leg-
ánya, mely
átprepa-
nem marja
mes ha-
y utána.

AL" felírás

írás
and 30.

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda

Cluj-Kolozsvár, St. R-
P. Pop. (Brassa)

Telefon: Szerk
és kiadóhivatal
No. N. Sz. — — 558

Kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

ELŐFIZETESI ÁRAK
Romániában
Égész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5,—
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 35,—
Egy szám — 150

1925 július 27 Hétfő

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 170 szám

5685. Ab 6

Leszerelés

Az angol admirális első lordjának sikerült meggyőznie többheti tárgyalás után a kormányt, hogy a flotta-programját végre kell hajtani és az angol minisztertanács az éjszaka elhatározta, hogy évenként három új nagy cirkálót épít. Bridgeman lord nem mond le és a flottaépítési program végrehajtását megkezdi.

Fail szenátor elkészítheti javaslatát, amelyben erődök építését óhajtja San-Franciskóban, Alemadában és Thearl-habourban a Haway-szigeteken és 30 millió dollár megszavazását kéri erre a célra. A washingtoni tengerészeti hivatal új flottaprogramot készít és a program még az idén a kongresszus elé kerül.

Cato gróf, a japán miniszterelnök, összehívta a titkos kabinettanácsot és egy javaslatot terjesztett elő, hogy Japán milyen arányokban fejlessze flottáját és különösen a földrengés által elpusztított tokiói arzenál munkálatainak fejlesztését sürgette.

Frunse, a népbiztos-diktátorok egyike, aki Trockij helyére került, az orosz szovjet urai között, a Fekete-tengeren újabb hajókat építtet és Constanzában is erősen dolgoznak hadihajókon. Mindez a leszerelést jelenti. Mindez azt jelenti, hogy a hatalmak Washingtonban megállapodtak abban, hogy leszerelik flottáikat és csökkentik a tengerészeti kiadásokat. Mindez azt jelenti, hogy az orosz szovjet azt hirdette, hogyha vége lesz a cári uralomnak, akkor béke lesz és megszűnnek a nagy katonai kiadások.

Egyetlen probléma vár most már megoldásra: mi lenne akkor, ha háborus politikát csinálnának a hatalmak és háborút hirdetne Szovjet-Oroszország is. Talán akkor leszerelnének és talán akkor nem építenének sem hadihajót, sem flottát, sem ágyut, sem gépfegyvert.

Közben egészen komolyan tárgyalnak arról, hogy Németországot milyen feltételek mellett szereljék le teljesen és tökéletesen. Valóban nagy kérdés ez, mert így Németországnak majd az fog fegyvert és hajót adni, aki szövetségese lesz a legközelebbi háború idején.

Közben pedig ősszel majd összeülnek a parlamentek és komolyan nyilatkozatokat fognak mondani azokról a törekvésekről, amelyek a világhéke fentartása érdekében elsősorban érdeklik a kormányokat. Hiába, nincsen szebb dolog, mint az emberi szolidaritás.

Román és bolgár járőrök harca a határnál.

Bucuresti-Bukarest, július 25. Az Uj Kelet tudósítójától. A belügyminiszterhez érkezett jelentés szerint Durostornál a bolgár határon román és bolgár járőrök között fegyveres harc keletkezett, mely mintegy egy óra hosszat tartott.

A harc nagy riadalmat keltett a lakosság között. A vizsgálat megindult annak kiderítésére, hogy mi miatt történt az összecsapás.

A „Lupta“ szerint a kormány jegyzékben tiltakozását fogja kifejezni a bolgár kormánynál.

Az új osztrák állampolgársági törvény

Bécs, július 25. Az osztrák parlament legutóbb az osztrák állampolgárság megszerzéséről és elvesztéséről szóló törvénytervezetet tárgyalta. Az új törvény szerint az osztrák állampolgárságot mindenki megszerezheti, aki négy évig lakik Ausztria területén és ez idő után lemond régi állampolgárságáról. Méltánylást érdemlő esetekben a kancellári hivatal e négy év letelte előtt is megadhatja az állampolgárságot. Ilyen eseteknek számítanak elsősorban az Ausztriára különös hasznót hajtó lakosok állampolgársági keresetei. A kancellári hivatal mindenesetre fentartja magának a jogot, hogy az állampolgárságot kérvényező személye felől abban az országban, amelynek kötelékébe az illető azelőtt tartozott, érdeklődjék.

A rifkabilok visszavonultak?

Ellentétes jelentések a marokkói frontról. Egy dán herceg megsebesült

(Páris, július 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A marokkói frontról ma két ellentétes jelentés érkezett. Az egyik szerint Fez eleste már csak órák kérdése, mert a rifkabilok a franciák újabb öt fontos állását bekerítették. A másik jelentés viszont arról számol be, hogy a rifkabilok tervszerűen visszahúzódnak a hegyek közé, hogy ezáltal kikerüljék a találkozást a sikságon a francia csapatokkal. A francia bombavetők bombázzák a rifkabil falvakat. A párisi lapok összeállították a júniusi veszteséglistát, amely szerint ebben a hónapban ezeröttszáz francia katona halt meg, kétezernyolc száz pedig megsebesült.

Páris, július 25. „Petit Parisien“ jelenti, hogy Abd el Krim még nem válaszolt arra a levélre, amelyet a francia spanyol delegáció a béketárgyalások felvételére vonatkozólag hozzá intézett. Lehetséges emellett, hogy Franciaország és Spanyolország újból felhívják a rif felkelővezért a tárgyalásokra. A „Matin“ szerint Pétain tábornagy, mielőtt elutazott Marokkóba, javasolta a kormányt, küldje Lianney tábornokot valamelyik üdülőhelyre, hogy ott fáradaimait kipihenje, a marokkói politikai propagandát pedig bízzák új kezekre.

Fez, július 25. A gúnyügynökség jelenti, hogy a franciák Feztől északra előrenyomultak és több foglyot ejtettek. Aage, dán királyi herceg, aki századosi rangban az idegen-légióban szolgált, megsebesült.

Amerika hígiéniával akarja megmenteni Európát

Október végén orvosi világtalálkozó lesz Berlinben

(Páris, július 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Pár nappal ezelőtt a berlini gyorsal negyven érdekes utas érkezett Párisba. A gyorsvonatból fürgén kiszálló ideggyógyászokat, akiknek széles-orru cipőjéről, kényelmesen szabott ruháiról rögtön meg lehetett látni, hogy amerikaiak, a francia orvosgyógyászok, a kormány kiküldöttei és egynéhány külföldi újságíró várta.

A negyven amerikai két hét óta járja Európa metropolisait, hogy egy egész Európára kiható mozgalomnak az alapköveit lerakja.

A negyven amerikai, akik odahaza valamennyien egyetemi tanárok, orvosok, részben kormányuk, részben egy régebben alakult nagy amerikai tudományos humanitárius egyesület megbízásából hajóztak át Európába. Ahol megfordultak, mindenütt tárgyalásokat kezdtek az illető országok kormányainak megbízottjaival, érintkezésbe léptek az orvosi egyetemek vezetőségével és a különböző szociális intézmények embereivel. Ezekkel a tárgyalásokkal egyidőben mindenütt megalakították egyesületük fiókját, az „American Stomatological Educational Committee for Europa“-t.

Ez a hosszunevű egyesület, amelyet a kormány segítségével alakítottak az amerikai orvosi egyetemek tanárai és a praktizáló orvosok, csak nem régen jött létre. Célja, amint kitűnik, a beteg Európának segítségére sietni, még pedig olyan módon, amint azt az amerikai méretek megengedik.

— A dolgokat alapjuknál fogva kell megkezdni, mondja Asgró professzor, az Európába küldött expedíció vezetője, ha azt akarom, hogy éjnek idején gonosztevők ne rabolhassák ki lakásomat, jól működő ajtókkal kell a házat ellátni. Mi ebből az egyszerű tételből indultunk ki. Szerintünk az emberi szervezetnek az ajtója a száj, annak higiénikus apolásával tudjuk az emberi szervezetben fellépő betegségeket megelőzni. Amerikában éppen a mi kezdeményezésünkre a higiénia ezt az alapelméletét már alkalmazzák. Az elemi oktatásnál kezdődik ennek az elvnek gyakorlati megvalósítása.

Az iskolákban kötelező a száj- és fogmosás, amit természetesen hozzáértő orvosok előírása szerint és megfelelő eszközökkel történik. Talán az európai fogalmak szerint különös, de előttünk, amerikaiak előtt megszokott dolog, hogy az iskolákban fogversenyeket rendeznek. A legjobb fogu gyerekek, éppen úgy, mint a jó előmenetelűek, kitüntetéseknek kapnak. Arcképüket leközlik a lapok és jókor megtudják a szájhigiénia nagy fontosságát.

A különböző állami szülészeti klinikákon, a másállapotot asszonyok menedékhelyén a diéta

megállapításánál figyelemmel vannak az illető orvosok arra, hogy a megszületendő gyerek fogsorának egészséges fejlődését előmozdító értékeket irjanak elő az anyának.

Az amerikai anyaegyesület, amelynek New-Yorkban van a központja, Európában már több országban helyi csoporttal rendelkezik. Eddig összesen, az európai csoportokat is beleszámítva, harminckét országban alakult meg a csoportunk. Ezeknek a csoportoknak a vezetőségében az illető országok kormányainak és az érdekelt orvosi köröknek képviselői vesznek részt. Így természetesen minden kilitás megvan arra, hogy fáradozásunkat siker koronázza.

— Az európai államokkal eleinte levelezés útján léptünk érintkezésbe, mikor azután az alapvető eszmecsere megtörténtek, módját ettől a közvetlen tárgyalások felvételének. Ebből a célból bizottság alakult, amelynek 40 tagja vezetésem alatt, két héttel ezelőtt, áthajózott Európába. A legelső állomásunk Páris volt, innen mentünk Berlinbe, ahol ebből az alkalomból orvostalálkozó is volt.

Ott már néhány hét múlva megkezdődik a munka, felolvasások, vetített képekkel kísért előadások útján fogják mozgalmunkat a nép széles rétegeivel ismertetni. Az előadások és felolvasások anyagát, a filmeket mi szolgáltatjuk. Ugyancsak a német orvosokkal egyetemben Berlinben határoztuk el, hogy Európa érdekeltjeit október végére kongresszusra hívjuk össze. Előzőleg ezirányban tárgyaltunk a francia és belga érdekeltekkel is, akik, amint értesülünk, eddig semmiféle akcióban nem akartak a németekkel együtt résztvenni. Ezt az akadályt is sikerült legyőznünk úgy, hogy októberben évek múltán Párisban először fognak találkozni a német, francia és belga orvosok. Az októberi kongresszuson azután végleg kidolgozzuk az Európára vonatkozó statutumokat és akkor teljes erővel kezdetét veszi Európa higiénijának átszervezése.

— Eredetileg úgy terveztük, hogy Berlin után Bécs, Budapest és a többi utóállomások fővárosait látogatjuk meg. Annak idején, mikor az európai komiténk megalakult, érintkezésbe is léptünk ezekkel az országokkal. Így Budapesten van már megbizottunk is. Most azonban annál az egyszerű oknál fogva nem mehetünk el, mert időközben meghívást kaptunk az orosz kormánytól és ez teljesen megváltoztatta eredeti utitervünket. Az orosz kormánnyal a beutazás kérdésében már régebben folytak a tárgyalások, eleinte vonakodtak azt megadni, most azonban, nem tudom, minek a következtében, nem gördítenek akadályt az elé, hogy ott is megkezdjük munkánkat.

IRÓK ÉS IRÁSOK

Bujdosó ének

Kádár Imre versei. Kiadta az Erdélyi Szépmíves Céh Kolozsvárt 1925

Tudom, hogy Kádár Imre, azokat a román népballada-fordításait tartja műve legértékesebb részének, amelyek köteté végében hirdetik a román-magyar kulturközeledést. Mindenekelőtt tehát, néhány szót ezekről. Ha ezek a román népballadák eredetiben is olyanok, mint Kádár Imre átültetésében, akkor valóban szépek és érdemesek volt őket lefordítani. A költői szépség jegyében. De ami a divatos szólamává vált „népek kulturközeledését“ illeti: nem hiszek benne. Európa két legnagyobb kultúrnépe a francia és a német, emberöltők óta és vak gyűlölettel marcangolják egymás husát, pebizonyos vagyok benne, hogy Poincaré jobban ismeri Goethe Faustját, mint akárhány fajnémet pedagógus, valamint hogy az is bizonyos, hogy nincs olyan valamirevaló francia költő alkotás, amely még azon melegében meg ne jelenne a német könyvpiacra. A népek kulturközeledése és kulturtestvérsülése politikai metafizika volt és marad és csak arra jó, amire minden metafizika: hogy a reális valóságok látásában kétségbeeső lelket, önmagát ámitó álmodozásokba ringassa. De a népballadafordítások szépek, érdemesek volt fordítani és élvezet olvasni őket.

Mielőtt Kádár kötetének és költészetének ismertetésébe kezdenék, kénytelen vagyok két általános megállapítást leszögezni magáról a költészetéről. Nem minthogyha a költészet egész lényegét akarnám ismertetni: arra egy szabott méretű könyvkritika nagyon is szűk teret enged. De néhány megállapítást szükségesnek tartok a továbbiak megértésére.

A költői szem és lélek nem abban különbözik a normális emberi szemtől és lélektől, hogy a jelenségekben mást lát és érez mint a normális ember, hanem csak abban, hogy ugyanazokat a jelenségeket vagy hatásokat intenzívebben látja és érzi. Ezt az intenzitásfűlölséget aztán, amelyet egész általánosan energiáfűlölségnek is nevezhetünk, — a költői psziché nem bírja magába fojtani, akarata ellenére is kitör belőle, kilöki magából, csak úgy, mint ahogy pubertás idején a testi szervezet, az egyén akarata ellenére is kilöki magából a nemi energiáfűlölséget. Csak ennek tudatában tudjuk megérteni azt, hogy igaz költői alkotások mindig hatni tudnak az emberi lélekre. A költői látás és megérzés intenzitásának fűlölsége, szavakba sűrűsödik, betűkbe tömörül és a költői pszichéről leváltan, függetlenül, mint önálló energia él tovább. A normális ember is keresztülment az emberi érzések egész skáláján. De ezek az érzések, kisebb intenzivitásuk következtében nagyrészt a lélek tudatalatti rétegébe rögződtek, köznapi nyelven: elfeledték őket. De amikor egy-egy olyan önálló energiaként ható érzésfűlölség, amit költői alkotásnak nevezünk, megérinti az emberi lelket, akkor a tudatalatti rétegben elraktározott azonos érzések elemi erővel rezonálnak az azonos érzésekre, a normális ember, újra átéli a tudat alá került, sőt a tudat fölé talán sohasem jutott érzéseket is és azt a fenomént nevezzük költői hatásnak. Mindebből azonban egy alapvető dolog következik: hogy csak az őszinte lelki megnyilatkozások, csak az őszinte érzésintenzitások szavakba robbanása lehet igazi költészet. A forma kérdése ilyenkor lényegtelen. Rim, vagy próza: a költői alkotás hat, az emberi lélek akaratlanul is rezonál rá épen úgy, mint ahogyan a hegedű hurja is rezonál a rokonhangra, akár akarja, akár nem. Ezért van az, hogy hétköznapi lelkek, bankárok és politikusok, akiket talán mindig elkerültek a szerelmi emóciók, őszintén el tudnak érzékenyülni Petőfi „Szeptember végén“ versének olvasásában, a tudatalatti ok rezonál rá — és ezért van az, hogy Babits, minden formai virtuozitása mellett is, mindig hidegen fog hatni, viszont Ady Endre költeményeinek lelketfojtogató hatásuk van, pedig formai szempontból mélyen alatt áll Babitsnak.

Tehát őszinteség.

Most néhány szót az ugynevezett „tendenciaköltészetéről“. Divattá vált az a megállapítás, hogy

az irányelvek szolgálatában álló írások, egyszóval a tendenciaköltészet nem költészet. Nem igaz! Ostoba megállapítás. Mindenekelőtt: nincs az az igazi költői megnyilatkozás, amely valamiféle tendenciát ne akarna hirdetni. Mindegy, hogy formai, művészi, társadalmi, vagy politikai tendencia, de kell, hogy valami tendencia legyen benne, mert egyébként az illető író azok közé kell sorolni, akiknek „nincs mondanivalójuk“ és az illető írást üres szószapulásnak érezzük. De a „tendenciaköltészet“ alatt szűkebb értelemben a „politikai“, a „propaganda“-költészetet szokták érteni és erre mondják azt, hogy nem költészet. Ez sem igaz. Nem tudok elképzelni hatalmasabb „politikai“ „propaganda“-verset, mint Petőfi „Egy gondolat bánt engemet“ című költeményét. És ki merné azt állítani, hogy ez a vers nem a modern világirodalom egyik legcsodálatosabb alkotása? Igaz: Theodor Körner hazafiaskodó színes vezércikkei, nem költészet. Melyik hát az a próbakő, amely meg tudja különböztetni az aranyat a salaktól? Ugyanaz, amit előbb mondtam. Az érzések őszintesége csatlakozhatatlanul rezonáló hangokat ébreszt az emberi lélekben. Minden egyéb lehet pillanatnyilag aranynak hatni tudó talmi, de az idők folyamán megfakul, zöld rozsda lepi be, szemétdombra kerül, vagy legföljebb arra jó, hogy nyereszkedő, ravasz kufárok, a hozzá nem értő művásárlókat szédítsék vele.

Tehát újra: őszinteség.

Kádár Imre, a fiatal erdélyi magyar irodalom egyik markáns reprezentánsa: Ezzel a most megjelent könyvével már régén adósa az erdélyi irodalmi életnek. Mert az, amit eddig tudtunk az irodalmi Kádárról, inkább csak a mozaikszzerű megnyilatkozásokból levont határozatlan következtetés volt, semmint élesvonalú portré. A költő, a maga teljességében csak kötetben tud megmutatkozni és ha valaha verseskötet alkalmas volt arra, hogy írja teljességét megmutassa, akkor Kádár könyve bizonyára az. A lelki fejlődés egész skáláját mutatja, mégpedig furcsa sorrendben: elülről visszafelé, mint egy visszajáró forgatófilm. A könyv a legújabb verseivel kezdődik és a legrégebb, szinte gyermekkorai költeményeivel végződik. Céltatos volt-e ez a sorrend? Mert érdekes, hogy az első lapok strófaiból egy intelligens író virtuóz gondolatainak hidegsége árad, de mennél hátrább lapoz az ember, szavak és érzések annál több életet melegséget lehelnek, míg végre az utolsó szakaszban: A kraj-

carfa. Ezt a versét Kádár még szinte gyerekkorában írta. De akkor még tudott és mert őszintén lenni. A Krajcarfa szép és ahol megösmérik, ott nagyon fogják olvasni és sokat fogják szavalni. A mai Kádár versei, az idegenből Erdélybe szakadt, magát titkoló lélek kifelé mutatott megnyilatkozásai. Okos gondolatok, de nem igaz lelki átélések, nem, a megérzés intenzitásának kirobant fűlölsége és épen azért nem költészet, csak ragyogó stílus. Azaz, hogy csak egy bizonyos pontig. Addig, amíg a lélek titkos rejtekeibe erőszakkal visszaszorított képek és érzések akarata ellenére ki nem törnek belőle. Ilyenkor aztán egy csapásra megszűnik, az őszinteség nélkül való erdélyi patriotizmus, magyarkodás, evagélium és Krisztus — és megmutatkozik az ösztönös, fájó, zsidó. De amikor ezt a néhány versét olvastam, úgy éreztem, mint a régi latin közmondás augurja, aki titkos pillantást vált augur társával. Amikor Kádárból ösztönös erővel tört ki az őszinte érzés, akkor:

„Kinok szöges padján, ebek harmincadján
imámnak szíjjától harkot vetettek rám
mátkapoharamat lábball összetörték
Szemfödő cserépek...
Szabadító nevem, nem volt ki megsugja
Fehér halott ruhám menyasszonyom varrta...“

Magyar fülnek, román fülnek egyaránt érthetetlen képek. Csak mi ketten értjük: a zsidó Kádár és én a zsidó. És az, aki ha néha is, ha akarata ellenére is, de így lát, és ilyet ír, és a Náthán zsidó szent tragédiáját érzi, az hiába verseli, akár milyen bravúrosan is Erdélyt és karácsonyt: nem hiszik el neki és igazuk van, ha nem hiszik, mert nem őszinte. De az igaz költészet alfája ez: az érzések őszintesége. Ha Kádár ezt nem hiszi el nekem, próbát ajánlok neki. Soha istentől ihletett zeneköltő nem fogja a lelki kényszert érezni, hogy a „Bujdosó ének“ verseit. (talán az egy Krajcarfán és a néhány zsidó megnyilatkozaton kívül!) megzenésítse, vagy ha igen: akkor a melódia lesz a fontos és vers csak egy függeléke a zenének. Kár. Mert azokban a verseiben, amelyekben Kádárból feltör az igazi énie, azokban vérbéli poétának mutatkozik. Hogy ez nyílt invitálás a zsidó költészet berkeibe? Igaz. De ez egyszer nem a zsidó propaganda vezet, hanem az abszolút költészet érdeke.

Kádár könyvét Kés Károly illusztrálta nagyon artistikus metszetekkel, a könyv külső megjelenése becsületére válik a Szépmíves Céhnek.

Giszkalay János

Fentartással kell fogadni a rák gyógyításáról szóló híreket

Dr. Steiner Pál sebészprofesszor nyilatkozata az Uj Keletnek

(Cluj-Kolozsvár, július 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A modern tudományok közül az orvostudomány az, mely legtöbbet tett az emberi szenvedések enyhítésére. Számos olyan betegséget, mely néhány évtizeddel ezelőtt száz-ezerszámra szedte áldozatait, ma már az orvostudomány úgy továbbfejlesztésében, mint pusztító hatásaiban meg tudja szüntetni. A legfájdalmasabb és egyben legpusztítóbb hatású betegségek egyike kétségen kívül a rák. Az orvosoknak egész hadserege és nemzedékei foglalkoztak a rák problémájának megoldásával a legutóbbi időkig sikertelenül. Már évtizedek óta folyik a vita akörül, vajjon a rák megbetegedéseket bacillusok okozzák-e, vagy pedig traumatikusan jön létre? El tekintetben a vélemények még ma is megoszlanak.

Most egyszerre öt orvos versenyzik azért a dicsőségért, hogy megtalálta a rákbetegség bacillusait: az angol Joung, Gye és Barnart és a német Kurt Raeth dr. és dr. A. Binz. Ezek az orvosok egyöntetűen azt állítják, hogy a rákos megbetegedéseket kizárólag bacillusok okozzák s megfelelő szérum felfalálása esetén a rák feltétlenül gyógyítható lesz.

Hogy a közönséget kellőképpen tájékoztassuk erről a nagyfontosságú kérdéssel, felkerestük dr. Steiner Pál kolozsvári sebész professzort, aki a rákos megbetegedésekkel és a rákbacillusok felfedezésével kapcsolatban a következő, különösen a sebész szempontjait felölelő

nyilatkozatot tette munkatársunknak:

— Már tizenöt évvel ezelőtt felvetődött a kérdés, — jómagam is felvettem egy értekezésem keretében — hogy a rákos megbetegedéseket traumatikus okok, vagy pedig bacillusok okozzák-e? A bakterológia fejlődésével egyre többen hangoztatták, hogy a rákot bacillusok okozzák. Sikerült is egyeseknek kimutatni ráksebekben talált bacillusokat, azonban ezek a bacillusok nem voltak specifikusak és nagyon valószínű, hogy a mikroszkópiai technika fejletlenségének eredményei voltak.

— Ha a rák bacillusai specifikusak volnának, mint akár a tífusz, akár a diftéria bacillusai, akkor feltétlenül fertőző és ragályos természetűeknek kellene lenniök, vagyis átültetés esetén egészséges szervezetben is elő kellene, hogy idézzék a rák megbetegedést. Már régebben megpróbáltunk azzal, hogy különböző rákfélésekben talált bacillusokat oltásokkal emberekbe plántáljanak át, ez azonban egyetlen esetben sem idézett elő beoltott testben rákot.

— Ez után önkéntelenül felvetődik a kérdés: vajjon az újonnan felfedezett rákbacillusok nem-e ismételtelen műtermékek csak? Mindaddig, míg a Németországban, Heidelbergben lévő rákvizsgáló állomás, az amerikai Rockefeller-intézet meg nem erősítik ezeknek a felfedezéseknek érvényét, addig bizonyos megfontolással kell ezeket a híreket fogadnunk.

Annál is inkább, mert a rák lenni tud, annál bacillusok idézi bacilláris eredetű meg, hogy a rák megsebesítette, ha a rákot bacillenül meg kelle

— Szerintem a gyors operatív lemenye Hochebnika igazgatójának utóbb is kifejtette — A rák bacilláris lenlegi híreket híre előzte meg, emlegettek nemcsak bacillusok a hírek a értéküket.

— Mindazáltal mosak lévén, néciussait tényleg

Megszóla

gával
A ma
nációt
elnök
utasít
lentés
nak u

— Azonnal

kácsolta Darrov b
A majom feleg
intett csendet a te
könyvödött csend
sal az emelvényen
gatta a Niszter:ás
likomot, azután ér

— Dicső Tene
Hozom néktek az
ezelőtt egy sarlat
össze, arról, hogy
Azóta nem volt r
rajtunk rohögött; a
még a szörnyitpof
bennünket ezért a
tiltakoztunk mi a v
akart nekünk hiáni
itélete rehabilitál b

A majom itt
adni a daytoni vér
elénekeljenek. Az
csapott át:

— Nézze ked
egyszerűséggel a b
egy örült majom,
tani, hogy a majom
Minek tagadjam, e
tudják mit tettek
közé. „Eredj — m
vetemedett majom,
ságodat“. Azóta ez
járom a világot
moslékát.

A majom ezek
köpött:

— Csak most
milyen buta majom
zelné, tekintetes bir
igazgató az én ősb
becsületes majmok
élnék az őserdők
még egyetlen egy
majmok. Nem mer
berek városairól —
ben rezignáltan mu

— Egy híres
az őserdőben: „Ne
Azóta nincs is ka
egymást sem hábor
majmokra nem csin
iskolákban.

Más bizonyíték
kulturfőlényének?
leszen törvényének
kott el az éretségit

— Én azt aj
egymást. Mondja
a majom nem a
nem apja a majom

Kristály Kereskedők figyelmébe! *estünk zintartóan adju-ztálva bár-
mi ye s in e végáru at, fejkendöket,
p-mu - es gypaju ton-lat. **Cluj**
Nagybani festésnél árendomény! Telefon
kelmefestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár 5 0 0

Annál is inkább várunk kell a megerősítésre, mert a rákbetegség klinikai lefolyása elmentmond annak az állításnak, hogy a rákot bacillusok idézik elő és hogy általában a rák bacilláris eredetű volna. Még sohasem történt meg, hogy a rákot operáló orvos, bár kezét megsebesítette, fertőzést kapott volna, holott, ha a rákot bacillusok idézik elő, ennek feltételül meg kellett volna történnie.

— Szerintem a rákmegbetegedéseken csakis a gyors operatív beavatkozás segít. Ez a véleménye *Hoebenegg* professzornak, a bécsi klinika igazgatójának is, aki ezt a nézetét legutóbb is kifejtette.

— A rák bacillusainak felfedezéséről szóló jelenlegi híreket számos más felfedezésről szóló hír előzte meg, így például egy olasz tanárt emlegettek nemrég, aki felfedezte a ráknak nemcsak bacillusát, hanem a szérumát is. Azóta ezek a hírek a valóságban elvesztették minden értéküket.

— Mindazáltal a tudomány lehetőségei számomra lévén, nem lehetetlen, hogy a rák bacillusait tényleg sikerül megtalálni.

Megszólalt a daytoni majom

„A daytoni cirkusz igazgatója magával vitte majmát a tárgyalóterembe. A majom megjelenése őrlt konsternációt keltett a publikum között. Az elnök felháborodástól remegő hangon utasította ki a majmot...“ (Hirlapi jelentés a daytoni majompör tárgyalásának utolsó napjáról).

— Azonnal hagyja el a tárgyalótermet — rikkasolta Darrov bíró a majom felé.

A majom felegyenesedett, parancsoló gesztussal intett csendet a teremben s a hirtelen támadt megrokknyódott csendben egy pompás öserdőbeli ugrással az emelvényen termelt. Szemeivel végigsimogatta a hisztériát; görcsökben fetregő női publikumot, azután érces hangon beszélni kezdett:

— Dicső Tenesse állam polgárai! Daytoni bírák! Hozom néktek az öserdő üdvözetét. Évtizedekkel ezelőtt egy sarlatán áltudós Darwin, köteteket irt össze, arról, hogy az emberek mitőlünk származnak. Azóta nem volt nyugtunk az öserdőben, mindenki rajtunk röhögött; az oroszlan, a tigris, az elefánt, de még a szörnypofájú viziló is uton-utfélen csufolt bennünket ezért a szegényletes rokonsággért. Hiába tiltakoztunk mi a vakmerő állítás ellen, senki sem akart nekünk hinni. Most végre a daytoni bíróság ítélete rehabilitál bennünket.

A majom itt elhallgatott, mert alkalmat akart adni a daytoni vénasszonyoknak, hogy egy zsolttart elénekeljenek. Azután közvetlen csevegőhangba csapott át:

— Nézzé kedves Darrov — fordult nemes egyszerűséggel a bíró felé — nálunk is akadt egy őrlt majom, aki könyveiben azt merete állítani, hogy a majmok az embertől származnak. Minek tagadjam, ez az őrlt majom én voltam. És tudják mit tettek velem? Kirúgtak az emberek közé. „Eredj — mondták — az apádhoz, te elvetemedett majom, ha ilyen nagyra tartod a rokonságodat“. Azóta ezzel a csufképű cirkuszigazgatóval járom a világot és ezem a száműzetés keserű moelékát.

A majom ezeknél a szavaknál gazdája arcába köpött:

— Csak most látom — folytatta, — hogy milyen buta majom voltam. Hát el lehet azt képzelni, tekintetes bíróság, hogy ez az ostoba cirkuszigazgató az én ösöm? Őse a hóhérnak, de nem a becsületes majmoknak, akik szabad és kulturéletet élnek az öserdők rengetegekben. Az öserdőkben még egyetlen egy embert sem fűztek láncra a majmok. Nem merném ugyanezt elmondani az emberek városairól — folytatta a majom, — miközben rezignáltan mutatott rá láncaira.

— Egy híres majom-vezér már régen kihirdette az öserdőben: „Nem akarok többé katonát látni“. Azóta nincs is katona nálunk. Nem faljuk fel egymást sem háboruban, sem békében és a zsidó majmokra nem csináltunk numerusz klauzusz az iskolákban.

Más bizonyítékát is akarják hallani a majmok kulturfőlényének? Nálunk az idén dacára Anghelescu törvényének egyetlen majomcsemete sem bukkolt el az érettségén.

— Én azt ajánlom az uraknak, ne bántsuk egymást. Mondja ki a daytoni törvényszék, hogy a majom nem apja az embernek, az ember nem apja a majomnak. Ha a tekintetes bíróság

fel tud emelkedni erre a szellemi magaslatra, akkor mihelyest hazamba visszatérhetek, ajánlani fogom az egyesült csimpánz és orangután-akadémiának, hogy a daytoni bíróságot a majomakadémia disztagjainak soraiba felvegye. Egyébként mi, ha már a rokonsági kapcsolat meg is szűnt közöttünk, szívesen tartjuk fenn a kulturérintkezést az emberekkel. Mindaddig azonban nem tehetjük meg a kezdeményező lépéseket, míg az emberi társadalom meg nem szabadítja iskoláit az ostoba és kulturálatlan előítéletektől.

— Micsoda szönyűség, hogy az emberek iskoláikban még ma is azt tanítják, hogy a gyereket

Ujabb konfliktus a francia kormány és az orosz követség között

Páris, július 25. A francia kormány és a szovjet nagykövetség között újabb konfliktus tört ki. Az orosz munkások szovjet-egyesületének alapításával kapcsolatban Marseillesből a *Ropit* nevű hajóstársaság összes bolsevista matrózait kiutasították. Kraszin orosz nagykövet erre megjelent a *Quai d'Orsay*-n és azt kérte, hogy a kiutasítási parancsot vonják vissza. A francia kormány azonban kijelentette, hogy a kiutasítást nem vonhatja vissza.

Herbert Samuel fogadta az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség képviselőjét Samuel dicséri az erdélyi zsidó emberanyagot

(Bucuresti-Bukarest, július 25. Az *Uj Kelet tudósítójától*.) Herbert Samuel, volt palesztinai főkörmányzó, romániai tartózkodása lázas izgalomba hozta az ország zsidó társadalmának minden rétegét. A távozó főkörmányzót, annak ellenére, hogy többször hangoztatott kijelentése szerint, csak mint magánember utazik, számos küldöttség és politikai vezető egyéniség kereste fel Bukarestben Athene Palace szállóbeli lakásán. Így mindjárt a fővárosba érkezése után fogadta a romániai zionista szervezet képviselőit, élükön Berhard elnökkel, akikkel hosszasan tárgyalt Palesztina helyzetéről és a zionizmus jövő kilátásairól.

Megjelent a volt főkörmányzó előtt *Tischler Mór* kolozsvári nagyiparos is, aki az erdélyi ortodoxia nevében üdvözölte a kimagasló zsidó egyéniséget. Herbert Samuel igen szívélyesen köszöntte meg az üdvözlést.

Szinajából való visszaérkezése után Herbert Samuel fogadta *Eli Bercovici* bankárt, a romániai hitközségek szövetségének elnökét, majd megjelent előtte *Mojse Brociner* ezredes, a román hadsereg egyetlen zsidó törzstisztje, aki tudvalevőleg néhai Károly királynak volt egyik legbizalmasabb embere.

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség nevében dr. *Klein Miksa* üdvözölte a távozó főkörmányzót. Herbert Samuel rendkívül barátságosan fogadta a szövetség képviselőjét és bemu-

Elitelték a banditákat szöktető katonákat

Tomescu és Munteanu szöktetői a brassói hadbíró előtt Hogyan szökött meg a két haramia a targovistei fegyházból

(Brasov-Brasó július 25. Az *Uj Kelet tudósítójától*.) Az V. hadtest hadbírója tegnap szenzációs katonai bűnyegyet tárgyal. A hadbíró előtt három katona állott, akik év áprilisában a targovistei fegyházból megszöktették *Tomescu* és *Munteanu* hírhedt rablóvezéreket.

Bellea ezredes-hadbíró elnök délelőtt tizenegy órakor nyitotta meg a tárgyalást. Szuronyos örök vezették elő a három vádlott katonát, névszerint *Spetaru* Dan szakaszvezetőt, *Marin Jonescu* káplárt és *Gogu* Joan közembert.

A vádirat szerint *Purceanu* fegházör április hó 21-én a fegyház őrségéhez volt beosztva, amikor ellopta a fegház irodájának kulcsát, melynek segítségével behatolt az irodába és a börtönök kulcsait is magához kaparintotta. A kulcsok segítségével azután kinyitotta *Tomescu* és *Munteanu* rablóvezérek celláit, akik a fegyház udvarán végigsétálva, megszöktek. A szökésre úgy jöttek rá, hogy az egyik örnek feltűnt *Purceanu* hosszas elmaradása és ezért a cellák felé ment, ahol nagy meglepetésére *Tomescu* és *Munteanu* celláinak ajtaját tárva nyitva találta. Azonnal fellármázta az őrséget, majd értesítették a rendőrséget és csendőrséget, de a banditák a rendelkezésükre álló félőrai előnyt kihasználva, nyomtalanul eltűntek.

A mai tárgyaláson a vádirat ismertetése után a vádlottak kihallgatására került sor. *Gogu* közlegény előadja, hogy éppen őrt állott a kapunál,

nem a gólya hozza a világra, hanem úgy születik. Égessék el azokat a könyveket és embereket, akik megtagadják az egyedül üdvözítő gólyában való hitet. Daytoni bírák önkön a sor, hogy megmutassák, tudnak-e méltók lenni a majmokkal való barátságra.

A majom beszéde könnyekig megindította a publikumot. Darrov bíró összecsókolódzott a majommal, a bíróság többi tagjai örömkönyveket hullattak, a közönség elénekelte az amerikai nemzeti himnuszt, miután *Scopes* tanítót egy kicsit meg rugdosták, a tárgyalásnak ez a napja is harmónikusán ért véget. (—p—)

tatta feleségének és lányának. Ezután igen melegen érdeklődött az erdélyi zsidóság helyzete iránt. Dr. *Klein Miksa* a feltett kérdésekre kimerítően válaszolt. A volt főkörmányzó megjegyezte, hogy a zsidóság helyzete ma mindennél elég súlyos.

Dr. *Klein* megkérdezte Herbert Samuelt, hogy palesztinai működése alatt milyen impressziókat szerzett az erdélyi zsidókról, mint országépítő emberanyagról. *Samuel* a legnagyobb dicséret hangján emlékezett meg az Erdélyből Palesztinába vándorolt zsidókról, akiket igen szorgalmas és derék embereknek ismert meg. Az erdélyi kolónián látta, hogy az itteni zsidóság mennyire szereti a földet. Végül kijelentette, hogy politikai természetű nyilatkozatot mindaddig nem tehet, amíg kormányának Londonban nem tette meg jelentését.

Sir Herbert Samuel tegnap *Giurgiu*-nál elhagyta az országot és Ruszcsukba utazott. Itt a bolgár zsidóság ünnepélyesen fogadta. Az elhangzott üdvözlésekre Herbert Samuel beszédet mondott, melyben hangsúlyozta, hogy Palesztinára nagy jövő vár még. A földvásárlásra most tartja az időt a legalkalmasabbnak, mert később minden bizonnyal meg fognak drágulni a földek. Arab probléma ma már nem létezik, ez csak a múlté. Az arabok belátták a zsidó tőke térhódításának hasznosságát és előnyeiket és így az ellentétek már elsimitottaknak tekinthetők.

amikor *Munteanu* és *Tomescu* bajonettet szegezve mellének, kiereszkolták tőle, hogy utjukból félreálljon. A támadás olyan hirtelen történt, hogy képtelen volt jelt adni. *Dan Spataru* szakaszvezető, aki azon az éjszakán az őrség parancsnoka volt, kijelenti, hogy a vakmerő szökés körülményeit nem ismeri. *Jonescu* káplár ugyanezt adja elő.

A délutáni tárgyaláson folytatták a tanuk kihallgatását. *Locusteanu* fegyházigazgató kijelenti, hogy a szökés estéjén nem tartotta meg a szokásos inspekcióját, mert aznap betegen feküdt a kórházban.

Dogaru főhadnagy igazolja *Spataru* szakaszvezető állítását, hogy a szökés körülményeiről nem tudhat, mert azon az estén a főhadnagy éppen magához hivatva, hogy megadja számára a szükséges instrukciókat. Ezután több tanut hallgattak ki.

A vád- és védbeszéd elhangzása után a hadbíró kihirdette az ítéletet, mely szerint *Spataru* szakaszvezetőt 1 évi, *Gogu* közembert 2 évi elzárásra és 500 lej pénzbüntetésre ítélte. *Jonescu* káplárt, miután szerepe tisztázva lett, a hadbíró felmentette.

— Kommunista összeesküvések. Konstantinápolyból jelentik: Varsóban, Thüringiában és Sztambulban kommunista összeesküvéseket fedeztek fel. A rendőrség mindhárom városban több letartóztatást foganatosított.

1925 július 27

szinte gyerekkorától és mert őszinte volt megösmérik, ott fogják szavalni. A Erdélybe szakadt, megnyilatkozásai, lelki átélések, nem, obbant fölöslege és nagyogó stílus. Azaz, Addig, amíg a létező szászított képek nem törnek belőle, megszűnik, az őszinteség, magyarkodás, megmutatkozik az őszinteség néhány versét régi latin közmondt vált augur társas erővel tört ki az

harmincadján
ettek rá.
törték

si megsugja
nyom varrta...
k egyaránt érthe-
jük: a zsidó Kádár
is, ha akarata
ír, és a Nátbán
hába verseli, akár
karácsonyt: nem
nem hiszik, mert
szet alfája ez: az
ezt nem hiszi el
a istentől ihletett
szert érezni, hogy
az egy Krajcárfán
atáson kívül!) meg-
a melódia lesz a
te a zenének. Kár,
lyekben Kádáról
beli péctának mu-
a zsidó költészet
nem a zsidó pro-
t költészet érdeke.
illusztrálta nagyon
külö megjelenése
sbnek.

szkalay János

életnek

unknak:
lött felvetődött a
ettem egy érteke-
rások megbetege-
gy pedig bacilla-
fejlődésével egyre
rákot bacillusok
ek kimutani rák-
azonban ezek a
ikusak és nagyon
piai technika fej-
ak.

specifikusak vol-
ár a différia ba-
zó és ragályos
tők, vagyis átül-
teten is elő kel-
betegedést. Már
zal, hogy külön-
bacillusokat oltá-
át, ez azonban
elő beoltott test-

felvetődik a kér-
ezett rákbacilla-
ékek csak? Mind-
p, Heidebergben
amerikai Rocke-
k ezeknek a fel-
bizonyos meg-
ket fogadnunk.

Cluj
Telefon
500

Egy újságíró naplója az épülő országból

Néhány cimtelen feljegyzés...

A Palesztina-építő munkának, különösen a kezdetben, néma ellenségei voltak a szefárd zsidók. Különös fajta ez itten. Levanti típus, sok nyelvet beszélő, mozgékony és éles eszű. Idők során a zsidóság élére kerültek, ők voltak a palesztinai letelepülés régi arisztokratái. Természetes, hogy féltékeny szemmel nézték az új bevándorlókat, akik csakhamar a zsidó élet élére kerültek. Lassanként azonban beletörődtek sorsukba, büszkeségük alábbhagyott, amíg végül azután egy különös epizód megszüntette a szefárd zsidóság különvált útjának problémáját.

A szefárd zsidóság ugyanis változatlanul ragaszkodott a régen szerzett örökbekapott francia vagy spanyol állampolgárságához. Amikor a palesztinai állampolgárság kérdése aktuálissá lett, a szefárd zsidók nagy része egyszerűen arra az álláspontra helyezkedett, hogy őket ez a kérdés nem érdekli, mert hiszen ők francia, illetve spanyol állampolgárok. Ekkoriban történt, hogy a francia konzul látogatást tett Tiberiasban. A szefárd zsidóság francia zászlók alatt vonult ki a francia konzul üdvözlésére. Emlékiratot is nyújtottak át, melyben kifejtették, hogy törhetetlenül ragaszkodnak francia voltukhoz. A konzul nagyon meg volt hatva, meleg jelentést is küldött Párisba. A válasz csakhamar megérkezett. A francia kormány elrendelte a zsidó vallású francia szefárdok sorozását. Természetes erre sor nem került, mert a szefárd zsidók is gyökeres palesztinaiaknak vallják magukat.

Az egyik haifai frank mézarszékben különös felírást láttam. Héberül volt kiírva, hogy „Tréfe“. Mert Palesztinában nem azt kell kiírni, hogy itt kóser hus vagy koszt kapható, hanem azt kell kiírni, hogy „tréfe“, mert különben természetes az, hogy a hus kóser legyen a mézarszékben és az éttermekben is a vallásos rituáléknak minden megfelelő.

Ez az igazi Palesztina, ez az igazi vallásosság, ez az igazi zsidóélet.

Palesztinában két helyen lehet partra szállani, Jaffában és Haifában. Így parancsolják az angol hatóságok. Rotschild báró azonban másképp akarta. Yachtjában lakott és Cézáréában kis deszkapallót építtetett és így szállt partra, mert senki azt meg nem akadályozhatta, hogy ő a saját földjén lépjen rá Palesztina szent földjére.

Mondják, hogy a yacht egyik kajútjában egy szőnyeg helyett egy nagy térkép van: Palesztina térképe. A térképen kis kék fehér zászlócskák vannak, amelyiken egy R betű is, az a Rotschild-féle kolóniákat jelzi. Az öreg báró órákat szokott eltölteni ebben a kajútban. A zászlókat ide-oda rakja. Sajnos több a zászló mint a föld, de báró nemcsak játszani tud a zászlókkal, de meg is tudja valósítani a zászlójátékokat. Különben a báró igen szórakozott ember. Meghívta ebédre Jeruzsálem kormányzóját, a híres Storrs őrnagyot, aki az arab politikának szekerét tolja. Az őrnagy feleségével meg is érkezett. Rotschild azonban a yachtjával kihajózott a nyílt tengerre, úgy hogy Storrs már csak a hült helyét találta. Különös szórakozottság ez.

Jeruzsálemben egy chaszid zsidó megáll szombaton egy pöfékelő civil előtt.

„Hogy nem szakad rád az ég“, — mondja — „a szent városban szombaton dohánynozni!“

A civil nem érti az ügyet és nyugodtan tovább szívja a pipáját. Erre a chaluka zsidó dühbe jön és kiüti a pipát a szájából, Csődület. Rendőr.

A végén kiderül, hogy az illető egy keresztény angol főhivatalnok. Ez a türelmetlenség azonban már nem tartozik Palesztinához. Ezt a galutból telepítették át.

Tel-Avivban több Magyarországból kiszakadt pallér dolgozik. Keresztények. A sorsuk nagyon jól megy, meg vannak elégedve, boldogok. Az egyik azonban félrehív:

— Csak egy nagy panasom van, — mondja — az, hogy a chalucok nem akarják nekünk azt mondani, hogy chaver. Legyen szíves járjon közbe, hogy mi is chavernek lehessünk.

Mert már erre is van példa. Tel-Chajban egy németországi keresztény van benn a kvucában.

Ime egy újabb jele annak az együvé tartózásnak, amely semmiféle türelmetlenséget ismereni nem akar.

Merchavja és Ain Charod között egy vándor-embert találunk. Vigan halad az út porában és füttyörsz. Felvesszük az autóbát.

— Agnon, ismerjük fel benne a modern héber regényírás egyik legnagyobb mesterét. Ain Charodba tart, ahol az utcának előadást fog tartani. Mert ez a héber író. Nem üzletes, de apo-tol. Gyalog járja a kolóniákat, utcákat és így hirdeti a héber kultúra ujjáébredését.

Tiberiasban Susana Avivit, a moszkvai „Habima“ világhíres művésznője tart szavaló estét. Szekerakkal és gyalog jönnek a chalucok a közeli kolóniákról. A terem ifju emberekkel teli és szünet közben, ez olyan természetes, ők szórakoztatják a művésznőt. A chalucok ugyanis énekelnek és így töltik ki a szünetet.

Tel-Avivban Achad Haam utcáját este 8 órakor egy vasláncoccal zárják el. Ebben az utcában ugyanis lakik Achad Haam, ki beteges öreg ember és hogy esti nyugalmát mi sem zavarja, az utcát, amelyben ő lakik, gondos kezek így zárják el a forgalom elől.

Azt az utcát, amelyben Bialik lakik, nem kell elzárni. Ez az utca hangos, mert még a fáradt chaluc is szívesen tesz kerület, csak elhaladhasson a Bialik háza előtt. Mert hátha a terrazon kint van a költő és magával viheti estvéli nyugodalomra jóságos meleg szempillantását. Mert ebben az országban szent az írás és az írók próféta számba mennek.

Reb Moise, Erdélyből kiszakadt zsidó sakterrel történt:

Haifából épp Jeruzsálembé utazott. Szembe vele egy chaluc ül. Eszik. Kalap nélkül. Az öreg a fejét csóválja és nem állhatja meg, hogy előadást ne tartson a chalucnak. Ez azonban csak mosolyogva hallgatja. Közben az öreg helyére egy arab legény pályázott. Az arab meg fogja az öreg szakállát. Másik pillanatban azonban már a földön hever. A chaluc ugyanis hirtelen képenvágtá. És azután nyugodtan evett tovább. A kocsi arab utasai, amikor megtudták hogy mi történt, maguk is kiegészítettek a chaluc pofonjait, mert a tiszteletlenséget az arab sem tűri. Reb Mojse most már nem kifogásolt semmit.

— Ezzel a kis szakállráncigálással még az a galuth volt adósom, amelyet most hagytam el.

A hajón egy lengyel zsidó mondja:

— Végre egy olyan országban voltam, hol nem éreztem zsidónak magam.

— Társai nem értik:

— Hát minek? — kérdik.

— Embernek.

Ez az. Ez az egyszerű lengyel zsidó mondotta meg a legteljesebben, hogy mi Palesztina jelentősége. A galuthban, még a legjobban is, a zsidó alig felejtheti, hogy zsidó. És csak azután ember. Zsidó volt az, amivel az élet ezer formájában is szembe találja magát. Itt, Palesztinában emberré szabadul fel a zsidó. Szabad emberré. Itt nem tehetetlen, nem születési hiba az, hogy valaki zsidó. Nem is probléma az, hogy zsidó. Természetes valami, akár, hogy valakinek kék szeme van.

Igy szabadítja föl a zsidóban az embert az a Palesztina, melynek ereje mégis csak az, hogy zsidó. És így lesz az ottani zsidóság nem csak egy részlete az embervoltának, hanem maga az embér. Zsidó és ember egy. Hogy azután a galuthban is azzá legyen, emberré a zsidó, ötezer év boldog örököse.

A lengyel zsidó jól mondotta. Ez Palesztina rendeltetése. Ez a kérdés megoldása, mert hiszen minden erőfeszítésnek, minden akaratnak és minden vágyódásnak irányítója az a magas célkitűzés, mely emberi harcokban hirdeti a zsidóság messiási rendeltetését.

Székely Béla

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidó sajtó naplójaként
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnycímását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Néhány hét előtt egy szentimentálisan ható hír járta be a zsidó világot. Israel Zangwill, a nagy angol zsidó költő hivatalosan bejelentette, hogy az „Ito“, a „Jewish Territorial Organisation“ husz esztendei fennállás után örökre bezűntette a működését. A nagy Zangwill meghatott jelentése husz esztendőről tesz említést, de valójában a husz esztendő csak a mai nappal lett volna teljes. Pontosan husz esztendővel ezelőtt, 1905 július 27-én léptek ki az u.

n. Territorialisták a cionista világszervezetből és proklamálta Zangwill az Ito megalakulását. 1925 július 25-én kezdte meg tanácskozását a 7-ik cionista világkongresszus Bazelen. A nevezetes Uganda-kongresszus volt ez.

Anglia éles poliikái érzékkel már akkor, a dolgok kezdetén meglátta a cionista mozgalom nagy politikai jelentőségét, és a 6-ik kongresszusnak, mint a zsidó nemzet egyetlen képviselőjének, hivatalosan följánlotta egyik dél-afrikai gyarmatát, Ugandát, zsidó államalapítás céljaira. Ez az ajánlat óriásivá növelte a cionista-szervezet politikai súlyát, de egyúttal majdnem sirásója lett a cionista mozgalomnak. A világ legnagyobb politikai hatalmassága komoly államjogi ajánlattal fordult a zsidó nép képviselőihez, az angol és a zsidó nemzet egyenrangú felekként állottak egymással szemben: érthető volt a zsidó lelkek megdöbbenése, olyan időben, amikor nemzeti mozgalmunkat a legjobb akaratu emberek is csak álmodozók fantazmagóriájának tartották. De Anglia ajánlata a kongresszuson, a szenedélyek pusztító kirobbanására vezetett. A kongresszus tulajdonképpen többsége ragaszkodott a zsidó nép örök ideáljához, Palesztinához és Anglia ajánlatának merev visszautasítását követelte.

A zsidó nép vezetői azonban és maga Herzl is, politikai józanságukban végzetesnek tartották azt, hogy Anglia nagylelkű ajánlatára merev visszautasítással feleljenek és így esetleg örökre elveszítsék azokat a szimpátiákat, amelyekkel az angol politika a zsidó nemzeti aspirációkat figyelte. A visszautasítás egy udvariasabb formáját választották. A 6-ik kongresszus elfogadta az Ugandajánlatot további tárgyalások alapjául és egy bizottságot küldött ki Uganda földjének és viszonyainak megvizsgálására. A bizottság jelentése fölött a 7-ik kongresszus döntött: Anglia nagylelkű ajánlatát hálás köszönettel, elfogadhatatlannak jelentette ki és újabb hitvallást tett Palesztinához való ragaszkodása mellett. Ekkor vált ki Zangwill és néhány társa a cionista szervezeten belül. Mert a nagy Zangwill elejétől kezdve hivatott volt az Uganda projektusnak. Nem mintha ő maga is nem Palesztinát tartotta volna a zsidókérdés egyetlen lehetséges megoldásának, hanem azért, mert a palesztinai államalapítás lehetőségét annyira a mennyi jövőendő lehetőségének tartotta, a zsidó nyomort pedig annyira akutan égetőnek érezte, hogy nem akarta vállalni a felelősséget a késedelemért. Megalakította az Ito szervezetet, amelynek azonos nemzeti programja volt a cionista eszmével, azzal az egy különbséggel, hogy a világ bármely alkalmas részén hajlandó volt területet elfogadni a zsidó államalapítás céljaira.

De az Ito már születésében magával hozta a halál csiréit. Az anticionisták seregétől tömörültek az Ito zászlaja alá és az Ito egyik legerősebb propagátora a cionistafalásairól hírhedt budapesti „Egyenlőség“ lett. Sok minden más népszichikai momentum mellett, ez vitte a legbiztosabban sirja felé Zangwill mozgalmát. Hogy az anticionisták a cionizmus ellen játszották ki ütőkártyáikat. A nagy Zangwill nem érdemelte meg, hogy ilyen méltatlan munkatársai legyenek. Mert ő maga sohasem szűnt meg izzó zsidó nacionalista lenni, sőt elméleti-

leg (és ezt ő nalistább volt Mert míg a kül nincs ön meggyőződés lehet és meg helyre, csak hogy a Balf tina realizáló létjogosultság cionizmusáról bátran emelt ugyanolyan a maga zász hadvezér, ha a maga kudar didaalát érzi.

— A „No ifjusági havi f változatos és g kitűnően szerl ként az Aviva élénk bizonyosá ségnek, amely Csak át kell o tését, amelyet ben működő és láthatjuk, n tábor áll a hi bajtársi szellem áthatja, megér mindazok a s ország intézőit rendkívül tanul tekben összejö déseire. Weisz hatóságos tevék részben Salom megleghangy utl Budapestről els KKL-el foglal Miklós a zsidó szerepére mutat héber vizsgájan mágyi Mária érzésekről tesz t vészi rajz és fé

— A svájci romániai elől zarta határait a elől. Erre az it — állítólag — be Svájcba.

— A becsitettek ki egy risból jelentik: letrend nagyke Tivadart, a vilk és zeneszerzőt.

óta becsületrend mint zongoram is általánosan is ciaoországban. F nikus képei és tek feltűnést. 7 a manheimi szin tak be, a követl operában is be antwerpeni oper

— Husz fo Budapestről jelen nikus néhány na kereskedőnek h A páciens vérmé halt. Holttestét ták, hogy a szak lálát. Az eljárás indították.

* Dollár, ang készpénzt kihely magyarországi I. helyű jelzalog mellett Magyaror tökelegetesebb és Róth Bank jelz Vilmos császár-ut

— A „Berlin Magyarországo reskedelemügyi m Tageblatt“ postasz egyelőre nem hozzá

Figyelen

ERDELYI ÉS BANAĞI ZSIDÓ
 ... és dr. Marton Ernő
 ... 85 le, negyedévre
 ... egész évre 850 le.
 ... nyomását csak a forrás
 ... úják meg.

Naptár

szentimentálisan ható
 ... Israel Zangwill, a
 ... hivatalosan bejelentette,
 ... az „Ito“, a „Jewish
 ... rial Organisation“ husz
 ... ei fennalás után örökre
 ... ette a működését. A
 ... Zangwill meghatott je-
 ... husz esztendőről tesz
 ... de valójában a husz
 ... ő csak a mai nappal
 ... olna teljes. Pontosan
 ... ztendővel ezeltől, 1905
 ... 27-én léptek ki az u.
 ... ista világszervezetből
 ... az Ito megalakulását.
 ... meg tanácskozást a husz
 ... szus Bazelen. A ne-
 ... zus volt ez.

érzékkel már akkor,
 ... tta acionista mozga-
 ... ságát, és a 6 ik kon-
 ... nemzet egyetlen kép-
 ... blájánlotta egyik dél-
 ... át, zsidó államalapítá-
 ... riásivá növelte a cio-
 ... sulyát, de egyúttal
 ... ionista mozgalomnak.
 ... kai hatalmassága ko-
 ... fordult a zsidó nép
 ... l és a zsidó nemzet
 ... ottak egymással szem-
 ... lelkek megdobbanása,
 ... zneti mozgalmunkat a
 ... k is csak álmodozók
 ... ták. De Anglia aján-
 ... szvenvények pusztító
 ... A kongresszus tul-
 ... dott a zsidó nép örök
 ... és Anglia ajánlatának
 ... vetelte.

azonban és maga Herzl
 ... végzetesnek tartot-
 ... nyelkű ajánlatára me-
 ... jelenek és így esetleg
 ... a szimpátiákat, ame-
 ... a zsidó nemzeti aspi-
 ... utasítás egy udvari-
 ... k. A 6-ik kongresszus
 ... ot további tárgyalá-
 ... ottságot küldött ki
 ... nyvainak megvizsgá-
 ... ése fölött a 7-ik kon-
 ... nagylelkű ajánlatát
 ... hatatlannak jelentette
 ... Palesztinához való
 ... kor vált ki Zangwill
 ... a szervezetből. Mert
 ... kezdve hiva volt az
 ... em mintha ő maga is
 ... volna a zsidókérdés
 ... dásának, hanem azért,
 ... malapítás lehetőségét
 ... ő lehetőségének tar-
 ... edig annyira akutan
 ... em akarta vállalni a
 ... ért. Megalakította az
 ... azonos nemzeti prog-
 ... zsmével, azzal az egy-
 ... ág bármely alkalmas
 ... letet elfogadni a zsidó

ésében magával hozta
 ... onisták seregestől tö-
 ... alá és az Ito egyik
 ... cionistafalásairól hir-
 ... ég“ lett. Sok minden
 ... ntum mellett, ez vitte
 ... é Zangwill mozgalmát,
 ... onizmus ellen játszott
 ... nagy Zangwill nem
 ... en méltatlan munka-
 ... maga sohasem szűnt
 ... ta lenni, sőt elméleti-

leg (és ezt ő maga állandóan hangoztatta) nacio-
 nalistább volt a legrajongóbb cionistánál is.
 Mert míg a cionista hitvallás szerint Cion nél-
 kül nincs önálló zsidó állam, addig Zangwill
 meggyőződése szerint a nemzeti államot meg-
 lehet és meg kell teremteni, tekintet nélkül a
 helyre, csak alkalmas legyen. Természetes,
 hogy a Balfour-deklarációval és a zsidó Palesz-
 tina realizálódásával megszűnt az Ito minden
 létjogosultsága és az agg Zangwill törlhetetlen
 cionizmusáról tesz tanúságot az, hogy amilyen
 bátran emelte föl a zászlót husz évvel ezelőtt,
 ugyanolyan bátran és ő maga tépte darabokra
 a maga zászlaját. De nem mint egy legyőzött
 hadvezér, hanem mint egy hűséges katona, aki
 a maga kudarcában, a saját eszméi ragyogó
 didaálát érzi. (G. J.)

— A „Noár“ új száma. Az „Uj Kelet“
 ifjúsági havi folyóiratnak legújabb száma rendkívül
 változatos és gazdag tartalommal jelent meg. Ez a
 kitűnően szerkesztett orgánus, amely egyébként
 az Aviva és Barisszia Híradutok közlönye, —
 élénk biznysága annak a lelkes cionista tevékeny-
 ségnek, amelyet Erdély zsidó fiatalága folytatott.
 Csak át kell olvasni Fritsch József érdekes jelen-
 tését, amelyet a különböző városokban és község-
 ben működő Barissziáról és Aviváról tesz közlé-
 s és láthatjuk, milyen komoly és megbízható ifjúsági
 tábor áll a hivatalos cionista mozgalom mögött. A
 bajtársi szellem felül, mely az egész folyóiratot
 áthatja, megértésre találunk a folyóirat olvasóinál
 mindazok a súlyos problémák is, amelyek Zsidó-
 ország intézőit foglalkoztatják. Dr. Szőnyi Géza
 rendkívül tanulságos cikkben mutat rá a közeli he-
 tekben eszeűlő XIV. kongresszus legfontosabb kér-
 déseire. Weisz Mendel az ifjúsági szervezetek hat-
 hatósabb tevékenységét propagálja. A szépirodalmi
 részben Salom Asch „Jaffától—Jeruzsálemig“ vívó
 meleghangú utelirását és Avigdon Hameirinek, a
 Budapestről elszármazott modern héber írónak, a
 KKL-el foglalkozó tárcáját találtuk. Guttman
 Miklós a zsidóságnak a zenében elfoglalt jelentős
 szerepére mutat rá. Oelbaum Etus a dési avivák
 héber vizsgáján tett látogatásáról számol be. Hal-
 magyi Mária „Hálaének“ című verse igaz zsidó
 érzésekről tesz tanúságot. A folyóiratot számos mű-
 vészi rajz és fényképfelvétel teszi élvezetessé.

— A svájci kormány nem engedi be a
 romániai élomarhákat. A svájci kormány meg-
 zártá határait a romániai élomarhaszállítmányok
 elől. Erre az intézkedésre az adott okot, hogy
 — állítólag — több beteg állatot szállítottak
 be Svájcba.

— A becsületrend nagykeresztjével tün-
 tettek ki egy magyar zongoraművészt. Pá-
 risból jelentik: A köztársaság elnöke a becsü-
 letrend nagykeresztjével tüntette ki Szántó
 Tivadart, a világhírű magyar zongoraművészt
 és zeneszerzőt. Ő az első magyar, aki a háború
 óta becsületrendet kapott. Szántót nemcsak
 mint zongoraművészt, hanem mint zeneszerzőt
 is általánosan ismerik és nagybecsülik Fran-
 ciaországban. Főleg hegedűversenyei, szimfó-
 nikus képei és magyar népdalvariációi keltet-
 tek feltűnést. „Taifun“ című operáját, amelyet
 a manheimi színházban óriási sikerrel mutat-
 tak be, a következő szezonban tiz másik német
 operában is bemutatják. Előadási jogát az
 antwerpeni opera is megszerezte.

— Husz fogát húzták ki egyszerre.
 Budapestről jelentik: Székely László fogtech-
 nikus néhány nappal ezelőtt Pressburger Ödön
 kereskedőnek husz fogát húzta ki egyúttal.
 A páciens vérmérgezést kapott és tegnap meg-
 halt. Holttestét felboncolták és megállapították,
 hogy a szakszerűtlen operáció okozta hal-
 lálát. Az eljárást a fogtechnikus ellen meg-
 indították.

* Dollár, angol font, svájci frank, román lej
 készpénzt kihelyezi budapesti bérházakra és
 Magyarország mezőgazdasági nyirtokokra
 I. helyű jelzálogbiztosítékkal évi 32% kamat
 mellett Magyarország békebeli legtekintélyesebb,
 tőkelegerősebb és legmegbízhatóbb bankja: a
 Róth Bank jelzálog-osztálya Budapesten, VI.,
 Vilmos császár-ut 45. Alapítási éve: 1906.

— A „Berliner Tageblattot“ kitiltották
 Magyarországból. Budapestről jelentik: A ke-
 reskedelemügyi miniszter megvonta a „Berliner
 Tageblatt“ postaszállítási jogát. A kitiltás okát
 egyelőre nem hozzák nyilvánosságra.

— A kisebbségi lapoknak joguk van
 régi címüket megtartani. Bukarestből jelen-
 tik: A bánati hatóságok olyan lépéseket tet-
 tek meg az ottani lapoknál, hogy neveiket a
 változott viszonyoknak megfelelően változtas-
 sák meg. A hatóságoknak ugyanis az a véle-
 ményük, hogy nem lehet most „Temesvarer“
 vagy „Temesvári“ című lap. Felelbbzés foly-
 tán most a belügyminiszter elvi döntést hozott,
 mely szerint a kisebbségi lapoknak jogukban
 van régi címüket megtartani.

— Aranovics amerikai bankár Romániá-
 ban. Bukarestből jelentik: Aranovics ismert ame-
 rikai bankár tegnap Bukarestbe érkezett. Aranovics
 a „Berton“ pénzcsoport képviselőjében jött Romá-
 niába. A bankár romániai látogatásának célja még
 ismeretlen, de szó van arról, hogy a főváros ré-
 szére kölcsönt kértek és ezzel kapcsolatban jött a
 fővárosba Aranovics.

— Felhívás a kereskedőkhöz. A Keres-
 kedő Tanács felhívja összes tagjait, hogy minél
 nagyobb számban vegyenek részt a Kereske-
 delmi és Iparkamara által összehívott és ma,
 vasárnap délelőtt 11 órakor a kamara diszter-
 mében a villamos egységárak 66 százalé-
 kos emelése ügyében tartandó gyűlésen. Tuffli
 elnök.

* Dollár, angol font, svájci frank, román lej
 készpénzt magyar mezőgazdákknál, a magyar
 gyáripárban és drukereskedelembe heti 3/4%
 kamattal gyümölcsözötteti Magyarország békebeli
 legtekintélyesebb tőke legerősebb és legmegbíz-
 hatóbb bankja: a Róth Bank, Budapesten, Vil-
 mos császár-ut 45. Alapítási éve: 1906.

— Intenzívebbé teszik a román földmi-
 velést. Bukarestből jelentik: A földművelésügyi
 miniszter elhatározta, hogy agronomokat küld
 ki külföldre a földművelés tanulmányozására.
 Az agronomok a külföldön szerzett tapasztala-
 totok itt hasznosítani fogják. Propaganda-mun-
 kálatokat fognak tartani, melyeken bemutatják
 a földművelő népek a földmunkálás gé-
 pekkel való egyszerűsítését. A szárazabb terü-
 leteken a kormány öntözőgépeket fog felál-
 litani.

* Mielőtt Palesztinába utazik, el ne fe-
 lejtse elolvasni Ben Ami „Uj Palesztina“ című
 könyvét.

— Kétszázhat ezer angol textilmunkást
 kizártak. Londonból jelentik: A textilgyárak
 tulajdonosai tegnap kétszázhat ezer munkásukat,
 akik a napokban sztrájkba léptek, kizárták. A
 munkások között rendkívül nagy az elkese-
 redés.

— Megkezdődött az új francia arany-
 járadék jegyzése. Párisból jelentik: Két nappal
 ezelőtt kezdődött Franciaországban az aranyra szóló
 4 százalékos, új konverziós járadék aláírása. Az
 aláírások szeptember 5-ig fognak tartani. Talán
 még nem volt eset Franciaországban arra, hogy
 az államkölcsön elhelyezésének sikere érdekében
 olyan reklámot és olyan agitációt indítottak volna
 meg, mint ennek a kölcsönnek érdekében. A hir-
 detési oszlopok az egész országban felhívásokkal,
 plakátokkal, rajzokkal vannak tele. A francia lapok,
 amelyek az előző évtizedekben mindig csak néhány
 sorban szoktak megemlékezni arról, hogy az állam-
 pénztár újabb kölcsönt bocsát ki, ezúttal napról-
 napra lelkesítő cikkeket írnak, mintha az egész
 sajtó érezné, hogy a francia gazdasági élet és a
 francia állampénztár jövő sorsa dől most el ezen a
 kölcsönön. De abból a körülményből, hogy az alá-
 írás szeptember 5-ig, tehát ilyen hosszú időszakon
 keresztül tart, látni lehet, hogy maga a pénzügyminiszter
 sem bízik abban, hogy ennek a kölcsönnek az elhelye-
 zése gyorsan és könnyen fog menni.

— Egy majom dühöngése a nézőtérén.
 Budapestről jelentik: A Városligeti Orfeumban egy
 csodamajom elszabadult és berohant a nézőtérre.
 Óriási pánik keletkezett, mert a majom többeket
 megtámadott. Csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudták
 lecsendesíteni. Az előadást hosszabb szünet
 után folytatták.

* A Parisien-Áruházban nyert sorsje-
 gyek. A „Parisien“ áruház közli, hogy a szom-
 bat délelőtti sorsoláson a következő számok
 nyertek: I. főnyereményt nyerte a 32235
 számú sorsjegy, II. nyereményt a 44064 számú
 és a III. nyereményt 40368 számú sorsjegy.
 A Parisien Áruház felkéri e sorsjegyek birto-
 kosait, hogy a nyeremények átvétele végett
 mielőbb jelentkezzenek.

— Márffy a bombamerénylet napján
 Győrben látták. Győrben jelentik: Az itteni
 bíróság most folytatja a Márffy per bizonyításának
 kiegészítő tárgyalását. Jáger János uradalmi intéző
 eskü alatt vallja, hogy április másodikán, amikor
 Budapesten az Erzsébetvárosi bombamerénylet tör-
 tént, Márffy Győrben látta sétálni. Hasonlóképpen
 vallanak ifjú Jáger János és Dömötör János ura-
 dalmi csöszök.

* „Palace“ kávéházban minden este szim-
 fonikus zenekar hangversenyez.

* Dollár, angol font, svájci frank és román
 lej átutalásokat, kamatozó folyószámlára elfo-
 gad és azt évi 32% és 36% között kamatoz-
 tatja Magyarország békebeli legtekintélyesebb,
 tőkelegerősebb és legmegbízhatóbb bankja: a Róth
 Bank Budapesten, VI., Vilmos császár-ut 45.
 Alapítási éve: 1906.

Magyarországon is körözik a megsző-
 kött Domboviceanut. Domboviceanu Gligore, a
 pénzügyminisztérium sikkasztó tisztviselője ellen a
 bukaresti rendőrség országsszerte körözölevelet bo-
 csájított ki. A körözölevél szerint, amely ma érke-
 zett meg a kolozsvári rendőrségre is, Domboviceanu,
 a Constantin Donescu, valamint Gheorghe Dona-
 lianu neveket szokta használni. Egyébként nem
 valószínű, hogy a sikkasztó tisztviselő Kolozsváron
 tartózkodna, a sikkasztót, mint egy budapesti táv-
 irat jelenti, Magyarországon is körözik. Az a gyanu
 merült fel, hogy a sikkasztó Budapest felé vette
 útját. Újabb bukaresti távirat szerint Domboviceanu
 kézrekerítése illetékes helyen nyert információk
 szerint minden pillanatra várható. A nyomozó
 hatóságok olyan adatok birtokában vannak, hogy
 remélik a sikkasztó mielőbbi elfogatását.

— A nagyváradai hatóságok maximálták
 a vendéglői árakat. Bukarestből jelentik: A
 belügyminisztériumhoz érkezett jelentés szerint
 a nagyváradai hatóságok, hogy az éttermesek
 tulkapásait megakadályozzák, az összes éttermi
 árakat maximálták. A maximálás folytán 50
 százalékos árdifferenciák vannak a régi és új
 árak között.

Zongorák

augusztus 30-ig

10% árengedménnyel

TRISKA I.

zongorarakárában, Cluj, Str. Saguna 14.
 Telefon 4-19. — Konzervatorium, Opera,
 Marianum és összes intézetek szállítója
 és hangolója. — Kérjen árajánlatot.

Nagy

harisnyavásár

melyen leszállított árakkal.

Kötött harisnya min- den színben	1el	25
Flohr-harisnya minden színben	1el	53
Muszlín harisnya divat- színben	1el	69
Cérna-muszlín minden színben	1el	98
Selyemfátyol harisnyák minden színben	1el	125

BLATT

FÖTÉR IS

Divatcentyukban és kőtőtárakban óriási választék!
 A legjobb harisnyák csak BLATT-nél kaphatók!

Figyelem! Aug. 9-iki Uj Kelettel minden zsidó egyrésztletes árjegyzéket kap ROSENZWEIG ANTAL zsidó könyvkereskedőtől, Cluj (P. Mihai Viteazul No 38), מכר ספרים

KÖZGAZDASÁG

Módosították a fűszerüzletek déli záróját Hétfőtől kezdve a fűszer-, szatócs- és élelmiszerkereskedések déli záróját 1-3-ig kell megtartani

(Cluj-Kolozsvár, július 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentették, hogy a kolozsvári fűszer-, szatócs- és élelmiszerkereskedők a legutóbbi gyűlésen hozott határozat értelmében a Sfatul Negustoresc utján azzal a kérelemmel fordultak a munkaügyi miniszterhez, hogy az élelmiszer-cikkeket árusító üzletek déli záróját módosítsa. A munkaügyi miniszter helyt adott ennek a kérésnek és ma táviratilag értesítette a Sfatul és a munkaügyi inspektorátust, hogy a kolozsvári fűszer-, szatócs- és élelmiszer kereskedések déli záróját módosította akként, hogy

az eddigi 1/22-1/24, helyett a déli záróra 1-3-ig tartandó meg. Ez a rendelkezés holnap, vagyis hétfőn, már életbe is lép. A Sfatul vezetője felhívja tagjait, hogy hétfőtől kezdve, minden külön értesítés nélkül, ezt a déli zárórát tartásák meg.

Itt említjük meg, hogy Chirculescu munkaügyi miniszter rendeletet küldött a munkaügyi felügyelőségekhez, amelyben felhívja őket, hogy az üzletek osztályozásánál a legkörültekintőbben járjanak el, mert tudomására jutott, hogy az üzletek osztályozásánál sérelmek történtek.

„Románia rendezett és okos gazdasági politikát folytat“ Bratianu Vintila pénzügyminiszter nyilatkozata külföldi utjáról

(Bucuresti-Bukarest, július 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Közöltük már, hogy Bratianu Vintila pénzügyminiszter a napokban külföldi utra indul. Utjával kapcsolatban a pénzügyminiszter nyilatkozatot adott a sajtónak, melyben ismételtelen megcáfolja azokat a híreket, mintha utja külföldi kölcsönszerzéssel volna összefüggésben. A pénzügyminiszter nyilatkozatát itt adjuk:

— Az ötödik utam alkalmából — mondotta a miniszter — a leghatározottabban kell kijelentem, hogy ezuttal utazásom célja nem külföldi kölcsönök szerzésére irányul. Meg vagyok győződve arról, hogy ha Románia továbbra is rendezett és okos gazdasági politikát fog folytatni (!) és követelése lesznek külföldön, Románia nem lesz az utolsó azok között az államok között, amelyek normális feltételek mellett szerezhetnek kölcsönt. Hangsúlyozom, hogy normális feltételek mellett, mert voltak egyes államok, amelyek — bizonyára a kényszerítő körülmények miatt — nagyon elhamarkodva és készületlenül vették igénybe a külföld segítségét és csak azután látták, hogy a segítség nem hozta meg a remélt könnyebbséget, sőt ellen-

kezőleg, igen súlyos teherrel jelentett.

— Az egyszer bizonyos, — folytatta Bratianu — hogy az oceánituli nagy köztársaság pénzügyi aza, ahol a pénzszerzési eshetőség a legnagyobb, bár ez az eshetőség most csökkent, mert Amerika rendezni óhajtja az európai államok adósságait, beleértve Angliának és a francia köztársaságnak vele szemben fennálló tartozásokat is. Az a véleményem, hogy ez a tény az összes európai államoknak közös ügye lesz. Majd ha egyszer Amerika tudatára jön az Európában és a mi területünkön elhelyezhető kölcsönök lehetőségeinek és ha a jövételi politika, továbbá, ha a szövetséges adósságok rendezési módja Románia konszolidált pénzügyi helyzetét nem fogja szétrombolni, minden szükséges eszközünk meg lesz arra, hogy a jövőben ránk nézve igen kedvező feltételek mellett szerezhetünk kölcsönt.

A pénzügyminiszter nyilatkozatához a bukaresti sajtó nem fűz kommentárt. Nem fűzünk mi sem, de mosolyra készlet az a hallatlan optimizmus, amellyel a pénzügyminiszter Románia rendezett és okos gazdasági politikájáról beszélt.

A javítás alól kikerült vagonok próbatúja. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága rendeletet adott ki, hogy a javítás alól kikerülő tehervagonokat teherbíróképességüknek csak a felével szabad megrakni és 100 kilométerig terjedő utvonala. Ha ezt a próbatújat a vagon megtette anélkül, hogy megrongálódott volna, átadhatók a forgalomnak teljes súlyu berakodásra. Természetesen a vasuti tarifát az ily vagonoknál a berakott súly szerint kell fizetni.

Redukálják a külföldi kocsik kölcsön-díját. Bukarestből jelentik: A magyar-román vasuti konferencia határozata értelmében a vasuti kocsik kölcsön-díját redukálják. Eddig tudvalevőleg a kölcsön-díj kilométerenként 2-50 lej volt. Speciális kocsik díja változatlanul megmarad, ugyszintén megmarad a magánosok részére érkező kocsik díja is.

Ipari parlament Angliában. A „The Economist“, Anglia vezető közgazdasági revüjének legutóbbi számában olvassuk, hogy az angol kormány egy ipari „parlament“ létesítésén fáradozik, amely mintegy 200 delegátusból állana s azok a munkaadói és a munkásszervezetek tagjaiból verődne össze. Az ipari parlament minden gazdasági kérdésben tárgyalna s a tárgyalások eredményei alapján, már a szakszerű véleményre támaszkodva, döntene az alsóház, illetve a kormány. Az idea megvalósítását mindenütt rokonszenvenvel kísérik.

Uj engedélyek magánvasutak építésére. Bukarestből jelentik: A magánvasutak igazgatósága tegnap a következő ipar- és magánvasutak építését illetve kibővítését engedélyezte: A temesvári „Bistra“-társaság engedélyt kapott, hogy a Valea Mijloci levő telepén kétkilométeres iparvasutat építsen. A nagyváradi villamosvasutat azon kérését, hogy a villamosvasutat a Str. Muzeortól Selene községig kiépítse és hogy a Bratianu

rencia programjának Romániát érdeklő dolgok kiegészítése ügyében.

Csehszlovákiában likvidálják a régi román tartozásokat. Prágából jelentik: A csehszlovák kereskedelmi és iparkamarák felhívást bocsátottak ki azokhoz a cseh érdekeltekhez, akik Romániában 1918 november 11. és 1922 január 1. között, illetőleg 1922 január 1. után létesült követelésekkel bírnak, hogy követeléseiket jelentsék be a kamaráknál.

A teaárak emelkedése. Hamburgból érkezett jelentések szerint a teapiacra az árak emelkedő irányzatot mutatnak, dacára annak, hogy a világpiacon a készletek igen tekintélyesek. Az árak emelkedésére azt hozzák fel okul, hogy a teafogyasztás ma nagyobb, mint volt a békében és hogy most már Oroszország is ismét a nagy teafogyasztó nemzetek közé lépett és igen nagy készleteket importál Kinából. Viszont a kínai zavargások nyugtalanságot keltenek a nemzetközi piacon, hogy a teakészleteket kellő időben és kellő gondossággal el lehet-e majd szállítani.

TŐZSDE

Július 25-én

A lej: Zürichben 285.00, Párisban 10.95, Budapestben 358, Bécsben —.

Kolozsvár. Ma is tartozkodó lanya volt a devizapiac. Az árfolyamok a következők:

Bécs 28.00—23.10, Prága 5.90—5.95, Budapest 354—358, Páris 9.40—9.50, Zürich 33.70—38.85, Newyork 198.00—199.00, London 97.00—97.5, Milánó 7.40—7.45.

Zürich. Zárlat: Berlin 122.62, Amszterdam 206.70, Newyork 515.00, London 2501.00, Páris 2430.00, Milánó 1887.00, Prága 1525.00, Budapest 72.47, Belgrád 9.05, Bukarest 265.00—265.00, Varsó 98.00, Bécs 72.38,

Bukarest. Devizák: Páris 9.40, Berlin —, London 9.60, Newyork 197.50, Milánó 7.32, Zürich 38.60, Bécs 28.00, Prága 5.92, Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 750, német márka 47.00, leva 1.40, török lira 112, font sterling 970, francia frank 9.50, svájci frank 39.00, olasz lira 7.70, drachma 3.40, dinár 3.50, dollár 199.00, lengyel forint 38.00, osztrák shilling 28.50, magyar korona 28.00, cseh korona 6.00, belga frank —, holland forint —.

Muzsag-féle bőrkabát,
bőrfregoli, bőrbunda. Viseletben a legjobbak, Muzsagnál, Arad, (Színház-
zal szemben.

**Minden magyar-német
francia-angol orvosi
könyv kapható Lepage-nál**
Kérjen jegyzéket, Exlibris meliici prospektust.
Posta azonnal szállít a Lepage cég.

Szakképzett ételhordót
v. ételhordónót keresek azonnali belépésre
ל.ב.ס. ארמ. חרמ. חרמ.
LÉB SIMON, Malom-utca 14. szám

Zsoldos tanintézet
Az ország legidősebb és legjobb előkészítő tanintézete. Teljes anyagi felelősség mellet készít elő középiskolai magánvizsgákra, érettségire vidéki tanulókat is.
Budapest, VII, Dohány-u. 84. Tel. I. 124-47.

Csak 3 napig.

Üzletelhelyezés

miatt az összes raktáron levő könyv, papír és írószerek, ugyszintén ünnepi imakönyvek és az összes rituális cikkek, u. m. סדרים מהחורמים הומושים משניות שליתים תפילין רצועות ומוזות

27-29-én, vagyis hétfő, kedd és szerdán **melien** leszállított áron lesznek kiadva a „S A F R U T H“

Senki el ne mulassa a ritka és kedvező alkalmat

jelenlegi helyiségében, Str. Sf. O. Josif (Szép-u.) 1.

Senki el ne mulassa a ritka és kedvező alkalmat

Vasárnap, 70
Talmagde, sz

Kol
utólérhetetlen

Amerik

Katonazene

Prima

vaggonkét
nek és fogyasz
szállit: Staru
tálya Cluj. Pl

Ujabb k
Le

A vilnai Mak
valogatott cs

A Hakoah
néján. A tura
sággal nyerte
gyogó képviselő
sőségeiben —
ünneplik a csap
főnökök és csap
szánsz gondolat
győzelméről alá

Vilna, juli
Öt ezer néző elő
kozása. A mérk
nista szervezet
majd csokrokat
ezt háromszoros
A mérközösen
lényben játszott
Grünvald révén
csapat kapusa
zésen és e posz

Grodno, ju
gatott 8:0 (3:
formát játszott
város legjobbjá
Schvartz (3),
osztottak.

Haggibbo
össze erjét a
zásból kétszer
pedig (1:0, 3:
Haggibbor pilé
NAC csapatát
igénybe vették
a körüli herce-h
szal indul a k
hívek nagy gá

A KAC k
ményei. Teg
kezdők számára
Haggibbor ifju
legszébb remén
seny eredmény

Senior női
Hirsch Olga (C
arányban. Cini
eredményes ját
ellen 6:4, 6:

Senior fér
erstein (H) ell

Junior fé
Dobay (KAC)
után. Horosz
Danzinger (H
Ezzel a győzele
döntőre. Feue
7:5, 6:1 és vég
lem után Spac
Junior női
(H) ellen 6:0,

érdeklő dolgok

láják a ré- gából jelentik: arkamarák fel- cseh érdekel- november 11. g 1922 január birnak, hogy narákuál.

Hamburgból ér- az árak emel- annak, hogy a lyések. Az érak gy a teafogyasz- kében és hogy agy teafogyasztó készleteket im- avargások nyug- piacon, hogy a ó gondossággal

ban 10-95, Buda-

ó lányha volt övetkezők:

—5-95, Budapest Zárích 33-70— London 970—

—62, Amszterdam 2501-00, Páris 1525-00, Buda- karest 265-00—

9-40, Berlin 197-50, Milánó 00, Prága 5-92,

eon 750, német k lira 112, font 50, svájci frank ma 3-40, dinár at 38-00, osztrák 8-00, cseh korona forint —.

örkabát, életben a leg- d, (Színház-

orvosi page-nál Kvár. tici prospektust. page cég.

elhordot nali belépésre rmembe utca 14. szám

intézet legiobb el- jes anyagi elő czep- érett- ulóat is. Tel. I. 124-47.

3 napig.

el ne mulassza a es kedvező alkalmat

SZINKÖR-MOZGÓ

Vasárnap, 26-án, és hétfőn 27-én, Constanze Talmadge, színpadgáról híres francia filmdivával a főszerepben:

Kokottok iskolája

utólérhetetlen humoru vigjáték, 7 felvonásban.

Ezt követi

Amerika technika-csodái

káprázatos színes kép

Katonazene Előadók kezdete Katonazene 3, 5, 7 és 9 órákor

Prima tűzifát

vagyonunkért, önként vagy spritva, kereskedők- nek és forgalmazóknak legutányosabban házhoz szállit: Staranta Romaneasca S. A. főosz- tállya Cluj Plat. Unirii 20. 229. Telefon 804.

SPORT

Újabb két Hakoah-győzelem Lengyelországban

A vilnai Makkabi ellen 6:0 (3:0), a grodnói válogatott csapat fölött 8:0 (3:0) arányban győzött a Hakoah

A Hakoah folytatja győzelmi útját lengyel tur- néján. A tura minden mérkőzését 5-8 gólkülön- séggel nyerte meg eddig a zsidó futballsport e ra- gyogó képviselője, maga a tura pedig fényes kül- sőségeiben — mindenütt a zsidók ezrei fogadják és ünneplik a csapatot nagyszerű teljesítményeiért — valóságos prep ganda-utja a zsidó nemzeti rene- szánsz góliolatáuk. A Hakoah újabb nagyszerű győzelméről alábbi tudósításaink számolnak be:

Vilna, július 22. Hakoah—Makkabi 6:0 (3:0). Ötven néző előtt folyt le a két zsidó csapat talál- kozása. A mérkőzés megkezdése előtt a helyi cio- nista szervezet képviselői üdvözölték a Hakoah-t, majd eszkrakat nyújtottak át a bécsieknek, akik ezt háromszoros „hip-hip-hedad“-dal köszönték meg. A mérkőzésen a Hakoah végig nagy technikai fö- lényben játszott és Hänsler (3), Wortmann (2) és Grünwald révén könnyen érte el góljait. Fábán, a csapat kapusa középcsatárt játszott ezen a mérkő- zésen és e posztion is nagyszerűen megállta helyét. Grodnó, július 24. Hakoah—Grodnó válo- gatott 8:0 (3:0). A Hakoah ezuttal is hatalmas formát játszott ki és könnyen győzte meg a alá a város legjobbjaiból összeállított ellenfelét. A gólokon Schwartz (3), Eisenhoffer (3) és Grünwald (2) esztottak.

Haggibbor—NAC. Ma délután ötödször mérí ösöse erjét a két rivális. Az eddigi négy találko- zástól kétszer a Haggibbor (4:1, 1:0), kétszer pedig (1:0, 3:1) került ki győztesként. Miután a Haggibbor pihent csapattal állt ki a mérkőzésre, a NAC csapatát viszont az utóbbi hetekben alaposan igénybe vették a bajnoki selejtező mérkőzések és az a körüli herce-hurca, a Haggibbor több győzelmi sán- szal indul a küzdelemben. A csapatot a Haggibbor hívek nagy gárdája kísérte át Nagyváradra.

A KAC kezdőversenyének tegnapi ered- ményei. Tegnap reggel vett kezdetét a KAC kezdők számára kiirt tenniszversenyre, amelyen a Haggibbor ifju versenyzői váratlanul sikeresen és a legjobb reményekre jogosítónan szerepeltek. A ver- seny eredményeit itt adjuk:

Senior női egyes. Gergely Böske (H.) győz Hirsch Olga (H) ellen szép játéka után 6:1 6:3 arányban. Ciok (TC) győz a szebb, de kevésbé eredményes játékot produkáló Frenkel Duci (H) ellen 6:4, 6:2 arányban.

Senior férfi egyes. Katona (KAC) győz Feu- erstein (H) ellen 6:3, 7:5 arányban.

Junior férfi egyes. Danzinger (H) győz Dobay (KAC) ellen 6:4, 5:7, 7:5, erős küzdelem után. Horosz (K) győz Gergely (H) ellen 6:2, 6:3, Danzinger (H) győz Horosz (K) ellen 6:4, 6:2. Ezzel a győzelemmel a győztes kvalifikálta magát a döntőre. Feuerstein (H) győz Ferencz (K) ellen 7:5, 6:1 és végül Schwartz (H) győz erős küzde- lem után Spacsek (K) ellen 12:10, 6:3 arányban.

Junior női egyes. Kodra (TC) győz Frenkel (H) ellen 6:0, 4:6, 6:3 arányban.

A Haggiobor teniszszakosztálya elhatározta egyb- kényt, hogy a jövő hét folyamán háziversenyt ír ki versenyzői számára, melyen a szakosztály vezetősége meg fogja ejteni a szelekciót a következő hetekben lebonyolításra kerülő nemzetközi és bajnoki verse- nyeken számbajöhető játékosok között. A verseny proposícióit következő számunkban fogjuk közzé- tenni.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

* Kokottok iskolája a Szinkör-mozgó- ban. Az élet iskoláját mutatja be vasárnap, hét fön és kedden a Szinkör-mozgó: egy amerikai sza- lon vigjáték keretében, amelynek a címe a Kokot- tok iskolája. A First National amerikai filmtröszt, amelynek specialitása a finom és nobilis tónusu vigjáték és bohózat, a legkiválóbb amerikai ren- dező John Bulding scenirozásában állítja ki. A legragyogóbb szépségű filmszínésznő Constanta Talmadge játsza a főszerepet, amely mindenki ré- szére felejtethetetlen lesz, aki ezt a filmet csak látta. Egy amerikai egyfelvonásos csodaszép színesfilm is kerül ez alkalommal bemutatásra, amely az ameri- kai technika csodáit mutatja be élethűen.

Mozgók műsora.

Select-mozgó. Vasárnap, július 26. Film flirt. Nevettető színelőjáték, két jómádár életéből. Főszerepben Patt és Pattachor.

Urania-mozgó. Vasárnap, július 26. Az arany kalitka. Szentimentális dráma, 6 felvonés- ben. Főszerepben Gloria Swanson.

Apollo-mozgó. Vasárnap, július 26. Sámson harca a viperákkal. Szenzációs dráma 6 felvo- násb n. Főszerepben Luciano Albertini Samfon.

Hölgyeim! Film kalapudonságok óriási választékban 350 lei minden formában. Régi filcalapokat 48 óra alatt formál és alakít az

"IDEAL" kalapszalón, Cluj, Reg. Ferdinand 8. (Gólya- áruházzal szemben).

butort, zongorát

Ma művészi kivitelű fa-, vas- vagy réz- butort, zongorát. Csakis ezen d'obozok valódi béke- BECK- jelzéssel ellátott tartalmazzák a belí jó miőségű KÁVÉT

לעדהרטה יודישע הויזפרוייא! ביטטע פערלאנגען זיא ביים געוועלכער נור בעקק קאפפעע דען נור דעזער איזט פערלאסליך כשר אונד פאן פארטיגליכע קוואליטעט יעדע אנדערע צוגארע וויזען זיא מיט דען ווארטען צוריק — איך קויפע נור בעקק קאפפעע ווייל דעזער יודישעס פאבריקאטא איזט אונד איך אינטערשטימע מייןע גרויבענס- ברודער!

Csakis ezen d'obozok valódi béke- BECK- jelzéssel ellátott tartalmazzák a belí jó miőségű KÁVÉT

CITROM

300 és 360-as, verdelli új vágású, tartós áru, kapható LÉB Fivéreknei, Cluj. — Telefon 471.

Előrehaladott idény miatt az összes rakítáron levő SZABÓ JENŐ női divatkülönlegességek nagy áruházai nyári divatújtonságokat olcsó árakban elérjétek! Cluj Cal. Regele Ferdinand 5 Telefon 4-79.

APRÓHIRDETÉSEK

Magyar közlésnél egy szó... vastagabb betűvel... leg-
nagyobb apróhirdetés 30 lej, állástkeresőknek 30% kedvezmény
apróhirdetések díja előre fizetendő

Héber tanítás kezdők-
nek clesón alaposan, je-
lentkezhetni "Ivrit" jel-
igére Rudolf Messenál,
Cluj, Str. Regina Maria 37.

Az ort. Chevre Kadischa
választmányá f. hó 26-án
yasárnap d. e. fél 11 óra-
kor tagfelvételi ülést tart
Szentlélek-u. 1. sz. alatt.
A felvétel akár személye-
sen, akár megbízott útján
történhetik. Az előjáró-
ság 9548

HUNWALD
Cluj, Str. Vlahuta (volt
Bolyai-n.) 3. Telefon 147

Üvegcsiszoló és tükör-
gyár. Táblatüveg raktár
és üvegezési vállalat.
Híttás tükörök újrafon-
tosozása 1007

Vaskereskedő segéd,
fiatal, állást nyerhet Israel
Adolf és fia cégnél, Aiud.
9528

Könyvbarátok!
Eladó 350 kötetből álló
szépirodalmi, klasszikus
könyvtár, közötté Marosi
Nagy Képes Világtörté-
neime 12 diszkótet, A Zsi-
dók Egységes Története
6 diszkótet, "chiller, Heine,
Lenau, Uhland teljes so-
rozat diszkótesben stb.
Értekezhetni az izr. hitk.
titkárral, Cal. Reg. Fer-
dinand 54.

Fogarásra
vegyeskereskedés részére
kereskedősegéd jó fizet-
és teljes ellátással ke-
restetik. Cim: Schönber-
ger Adolf, Fogaras. 9542

Ifjusági irodalom.

- Dickens: Cooperfild Dávid 300
- A. France: Gyöngyike 100
- Burnett: A kis lord 140
- Cervantes: Don Quijote 100
- Babits: Aranygaras 320
- Benedek Elek: Nagypó meséi 140
- " " Magyar mese monda-
világ I—II. 400
- " " Magyar mese monda-
világ III—IV. 400
- Mark Twain: Tamás urfi 180
- " " Tamás urfi léghajón ... 180
- " " Tamás urfi mint detektív ... 160
- " " Hucklebery F. 240
- Kunos Ignác: Adakalei mesék 180
- Molnár: Pál-utcai fiúk 200
- Moric: Légy jó mindhalálig 160
- Schöpflin: Hatványprofesszor feltámadása ... 80
- Erdélyi szász népmesék 20
- Román népmesék 20

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

MARTIN PAL Jun.
Cluj, Piața Mihail Viteazul 25.
כשר ועלכווארען
עריציינט אללערלייא ועלכווארען
פאסט-פאקעטשע ווערען פראשט פער נאכנאמע
עפעקטיווארט. פרייורקראפט אונד דער און פערלאנגען.

Kedvező vételnapok. Julius 10—aug. 10.

nagy tétel
férfi, fiu és gyermekruha

kerül eladásra, rendkívül előnyös áron. **Kizárólag az raktár.**
Nézze meg készleteinket! Kifizetődik. — Elsőrendű és középminőség!

1. A legkiválóbb szabás.
2. A legjobb kidolgozás.
3. A legújabb fazonok.
4. A legmegfelelőbb hozzávalók.

Gazdag választók!

**Prima Fabrica Ceho-Slovaca Pentru Confectiuni
de Haine Barbatost, Strada Berzei 94-96. Bucuresti.**

Mosse hirdetés

Aradi
árumintavásár
és **hutorkiállítás**
1925. aug. 1—10.

75% utazási kedvezmény jul. 20—aug 15-ig a román,
50% a magyar vasúton.

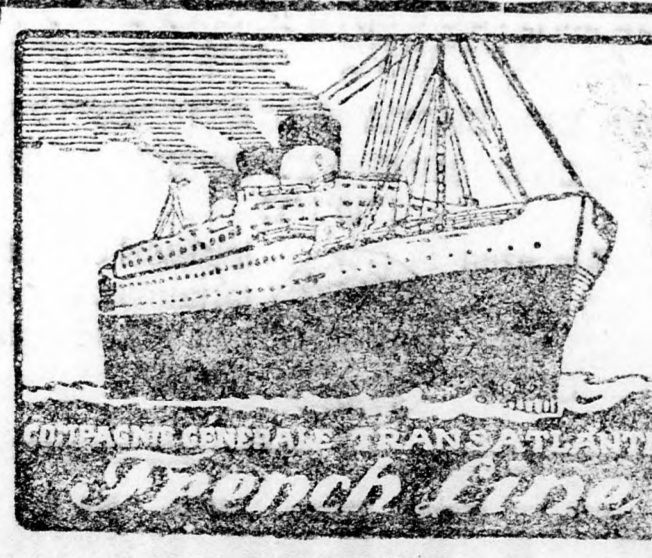
Gazdasági kiállítás.
Több mint négyszáz ipari
kiállító az ország minden részéből és kül-
földről. Koncertek, theatricalis szórakozások
és radió. Sportesemények és ünnepek.
Országos kongresszusok, nagygyűlések stb.

Kérjen mindenütt

Pierre
borotva-pengét.

A legjobb fémkeretű, a legtekélyesebb gyárt-
mány. Garantált minőség. 1800

Luxusutazás — Gyorsutvonatok a francia
kikötőkből:
New-York — Canada
Cuba — Mexiko
Venezuela - Haiti - Antillák
Marocco - Algir - Tunisz
és más kikötőkbe.
Információkkal és jegyekkel szolgál:
„SARNIA“ S. A. Bucurest.
Pasajiat Comedia
Táviratcim: Transatbuc.
Rador 269

Hölgyeim!
Megnyilt
K. Szabó Rózsika nőikalap modellháza
Cluj, (volt Wesselényi M.-u.)
Gyönyörű filc-kalap újdonságok minden színben
350 lei. Masamodóknak óriási árkedvezmény.
Átalakítások pontosan készülnek.
Cal. Kegele
Ferd. No 14

Szerkesztőség
Hivatal és nyom
Saj. Kolozsvár, St. B
Pop. (Brassa-
ntc
Hivatal: Szerkeszt
és kiadóhivatal
St. N. Sz. —
Kéziratok kizáróla
szerkesztőséghez
küldők. Kéziratokat
vissza.

1925 július 28 K

Világs

Churchill anglo
nappal ezelőtt n
tartott a londoni
gazdasági helyzet
fontosságu iparunk
dében, rosszabb,
elő nemzedék emb
helyzet, amelyben
legjobb oka ennek
hogy a munkanél
sok közt az elmu
hogy iparunk a
Már pedig addig,
get iparunk el ne
nyugvással arra g
sági helyzetünk a
alapja Anglia gazd
faktor nemzetközi
ben. A világ első
és hajóinknak soh
a tengeren, mert
számíthattak arra
piacon vevőket ta
ipar Anglia szeni
veszedelem fenyege
zető pozícióját a
angol ipar drágák
ipar a világban, s
drága, hogy a vi
szén használatáról

Churchillnek
alkalomból hang
csak néhány ó
szénbányában m
tehat azzal vádol
sötétebbre Anglia
által a szénbányá
natban figyelmezt
hatása lenne az a
angol munkástárs
meg azt az elha
nyákban a munk

Az angol kor
lommel látja a
szükségképpen az
széntermelés ism
ipar termelési kö
angol ipar ismét
zetközi versenybe
tudatták a munk
megállapodást ju
fenntartani és a
gol szénbányák
egyrészt leszállít
egy órával a mu
az alapon hajland
és keresni a mód
hogy az órabérek
nek, viszont a
hogy a munkás
a többtermelés i
ségek.

A munkások
menni. Ezen az
sokat sem hajl
harciasak, hogy
egy bizottságot
vizsgálja meg
szénbányatulajd
fennállanak s te
hogy a kormány
akadályozhatná
kások a legrideg
hogy ebben a b
venni, sőt ezzel
kezésbe sem fog
a követelésükhöz
maradjon meg,
nyában felemelt